

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Кафедра економіки і бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о.зав. кафедрою к.е.н., доц.
_____ Лариса БОЛТЯНСЬКА
«31» серпня 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Бізнес-планування в туризмі»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності
242 «Туризм» за ОПІІ Туризм (на основі повної загальної середньої освіти та
ОКР «Молодший спеціаліст»)
факультет економіки та бізнесу

2022-2023 н.р.

Робоча програма з навчальної дисципліни «Бізнес-планування в туризмі» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 242 «Туризм» за ОПІ Туризм (на основі повної загальної середньої освіти та ОКР «Молодший спеціаліст») – Запоріжжя, ТДАТУ, 2022 - 10 с.

Розробник: д.е.н., доцент Коноваленко А.С.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки і бізнесу
Протокол від «31» серпня 2022 року № 1
В.о.завідувач кафедри економіки і бізнесу
к.е.н, доцент _____ Лариса БОЛТЯНЬСКА
«31» серпня 2022 р.

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності
242 «Туризм» за ОПІ Туризм (на основі повної загальної середньої освіти та ОКР
«Молодший спеціаліст»)
Протокол від «02» вересня 2022 року № 1
Голова, доц. _____ Анна КОСТЯКОВА
«02» вересня 2022 року

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 4	Галузь знань: <u>24 Сфери</u> <u>обслуговування</u> <small>(шифр і назва)</small>	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність: <u>242 «Туризм»</u> <small>(шифр і назва)</small>	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		4 курс / ЗС	7 / 3-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 4 год. самостійна робота студента – 11 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	16 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	16 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	88 год.
		Форма контролю: екзамен	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу - набуття студентами теоретичних знань з бізнес-планування і практичних навичок складання бізнес-планів підприємств та організацій, нових підприємств та організації виробництва нової продукції й послуг у сфері туризму.

Завдання курсу – формування системи теоретичних знань щодо змісту, технологій та методів бізнес-планування; ознайомлення з детальною характеристикою структури та змісту бізнес-плану; опанування інструментарію, методик розрахунків, методів бізнес-планування, оцінки ризику, оцінки ефективності бізнес-плану; оволодіння практичними методами розрахунків та техніко-економічного обґрунтування економічних процесів для обґрунтування розділів бізнес-плану; набуття навичок розроблення бізнес-планів; усвідомлення доцільності й обов'язковості використання бізнес-планів як надійного фінансово-економічного інструменту розвитку й підвищення ефективності всіх сфер сучасного бізнесу.

Предмет курсу – процедури та засоби процесу розробки бізнес-плану, механізм складання планів в організаціях різних форм власності.

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

- *Загальних компетентностей:*

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно

- *Спеціальних (фахових) компетентностей:*

ФК19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

ФК22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем

- *Програмних результатів навчання:*

РН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

РН 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

РН15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

РН18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

РН22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Загальні положення та методика бізнес-планування»

Тема 1. Теоретичні основи бізнес-планування [1, 2, 3, 5]

Сутнісна характеристика бізнес-планування. Функції бізнес-плану, зовнішні та внутрішні групи користувачів. Цілі та завдання укладання бізнес-плану. Чинники, що сприяють успішності бізнес-плану з огляду на інтереси зацікавлених осіб. Класифікація бізнес-планів

Тема 2. Технологія бізнес-планування [1, 3, 4]

Характеристика інформаційного поля бізнес-плану. Етапи бізнес-планування. Зміст та завдання початкової стадії бізнес-планування. Характеристика та завдання підготовчої стадії бізнес-планування. Завдання та характеристика основної стадії бізнес-планування. Структура бізнес-плану, зміст основних розділів. Стил написання бізнес-плану та вимоги до його оформлення.

Тема 3. Підготовчий етап бізнес-планування [1, 2, 3, 8]

Зміст та завдання стратегічного планування на підготовчому етапі бізнес-планування. Оцінка загального стану підприємства. Аналіз ринкових можливостей та загроз, що формує зовнішнє середовище підприємства. Аналіз сильних та слабких сторін підприємства. Завдання та методика здійснення SWOT-аналізу. Визначення місії та мети організації. Підходи до здійснення аналізу стратегічних альтернатив і вибір стратегії подальшого розвитку організації.

Тема 4. Продукт та ринок [1, 2, 6, 7]

Характеристика галузі, діяльності підприємств та його ринкової позиції. Підходи до визначення ключових характеристик його продукції. Методика здійснення дослідження ринку, на якому функціонує підприємство.

Тема 5. План маркетингу [1, 2, 5, 8]

Мета розробки маркетингового розділу бізнес-плану. Цілі та стратегії маркетингової діяльності підприємства, та чинники які впливають на вибір стратегії. Комплекс маркетингу та характеристика його ключових елементів. Підходи до формування товарної, збутової, комунікаційної політики. Методи ціноутворення. Підходи до формування бюджету маркетингу. Основні аспекти прогнозування обсягів продажу.

Змістовий модуль 2. «Практичні аспекти бізнес-планування»

Тема 6. Виробничий план [1, 2, 4, 7]

Мета, ключові завдання та логіка укладання виробничого розділу бізнес-плану. Зміст та структура виробничого плану. Поняття схеми виробничих потоків. Інформаційне наповнення виробничого плану. Найзручніші способи викладання змісту виробничого плану. Методи контролю критичних факторів виробничого процесу.

Тема 7. Організаційний план [1, 2, 3, 6, 7]

Цілі та структура організаційного розділу бізнес-плану. Характеристика основних розділів організаційного плану та послідовність його опрацювання. Основні чинники, що впливають на вибір організаційно-правової форми бізнесу. Принципи визначення потреб організації у персоналі. Підходи до викладення інформації про власників і ключових менеджерів організації у бізнес-плані.

Тема 8. Фінансовий план [1, 2, 3, 4, 6]

Призначення, зміст та технологія розробки фінансового розділу бізнес-плану. Підходи до вибору стратегії фінансування розробленої програми. Підходи до формування плану доходів та видатків, необхідних для реалізації бізнес-плану. Призначення та методика здійснення аналізу критичних точок бізнес-проекту. Розробка плану грошових надходжень та виплат, пов'язаних з програмою бізнес-проекту. Поняття та призначення планового балансу. Формування системи очікуваних фінансових показників та коефіцієнтів. Підходи до здійснення оцінки ефективності інвестицій.

Тема 9. Оцінка ризиків та страхування [3, 4, 6, 8]

Зміст та характеристика ризиків бізнес-плану. Класифікація ризиків. Підходи до прогнозування можливості виникнення потенційних ризиків. Концепція управління ризиками в процесі бізнес-планування. Заходи для нейтралізації або мінімізації негативних наслідків можливих ризиків.

Тема 10. Презентація та експертиза бізнес-плану [2, 3, 7]

Цілі та завдання презентації бізнес-плану. Організація проведення презентації бізнес-плану, принципи пітчінгу. Способи підвищення ефективності презентації бізнес-плану. Методологічні основи експертизи бізнес-планів. Критерії оцінки якості обґрунтування бізнес-плану та його розділів.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб.	пр.	СРС	
Змістовний модуль 1 «Загальні положення та методика бізнес-планування»							
1	Лекція 1	Теоретичні основи бізнес-планування	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Теоретичні основи бізнес-планування	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 1	Теоретичні основи бізнес-планування	-	-	-	6	2
2	Лекція 2	Технологія бізнес-планування	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 2	Технологія бізнес-планування	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 2	Технологія бізнес-планування	-	-	-	6	2
3	Лекція 3	Підготовчий етап бізнес-планування	1	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	Підготовчий етап бізнес-планування	-	-	1	-	3
	Самостійна робота 3	Підготовчий етап бізнес-планування	-	-	-	8	2
3	Лекція 4	Продукт та ринок	1	-	-	-	-
	Практичне заняття 4	Продукт та ринок	-	-	1	-	3
	Самостійна робота 4	Продукт та ринок	-	-	-	8	2
4	Лекція 5	План маркетингу	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	План маркетингу	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 5	План маркетингу	-	-	-	6	2
5	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I				10	
	ПМК I	Підсумковий контроль за модуль I					10
Всього за змістовий модуль 1 – 60 год.			8		8	44	35
Змістовний модуль 2 «Практичні аспекти бізнес-планування»							
10	Лекція 6	Виробничий план	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 6	Виробничий план	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 6	Виробничий план	-	-	-	6	2
11	Лекція 7	Організаційний план	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 7	Організаційний план	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 7	Організаційний план	-	-	-	6	2
12	Лекція 8	Фінансовий план	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 8	Фінансовий план	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 8	Фінансовий план	-	-	-	6	2
13	Лекція 9	Оцінка ризиків та страхування	1	-	-	-	-

	Практичне заняття 9	Оцінка ризиків та страхування	-	-	1	-	3
	Самостійна робота 9	Оцінка ризиків та страхування	-	-	-	8	2
13	Лекція 10	Презентація та експертиза бізнес-плану	1	-	-	-	-
	Практичне заняття 10	Презентація та експертиза бізнес-плану	-	-	1	-	3
	Самостійна робота 10	Презентація та експертиза бізнес-плану	-	-	-	8	2
14	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II				10	
	ПМК II	Підсумковий контроль за модуль II					10
Всього за змістовний модуль 2 – 60 год.			8		8	44	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Цілі укладання бізнес-плану
2. Види бізнес-планів
3. Інформаційне поле бізнес-плану
4. Початкова стадія бізнес-планування.
5. Підготовча стадія бізнес-планування.
6. Основна стадія бізнес-планування.
7. Структура бізнес-плану
8. Стель написання бізнес-плану
9. Аналіз ринкових можливостей та загроз
10. Аналіз сильних та слабких сторін підприємства
11. Методика здійснення SWOT-аналіз
12. Визначення місії та мети фірми
13. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії
14. Галузь, підприємство та його продукція
15. Методика дослідження ринку
16. Мета розробки маркетинг-плану
17. Цілі та стратегії маркетингу
18. Комплекс маркетингу
19. Бюджет маркетингу
20. Підходи до прогнозування обсягів продажу

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Головне завдання та складові виробничого плану
2. Зміст виробничого плану
3. Цілі та структура організаційного плану
4. Зміст основних розділів організаційного плану
5. Значення, зміст і технологія розробки фінансового плану
6. Стратегія фінансування
7. План доходів і видатків
8. Аналіз критичних точок бізнес-проекту
9. План грошових надходжень і виплат
10. Плановий баланс
11. Очікувані фінансові коефіцієнти
12. Оцінка ефективності інвестицій
13. Види можливих ризиків
14. Концепція управління ризиками
15. Заходи з нейтралізації (мінімізації) негативних наслідків ризиків
16. Цілі та завдання презентації бізнес-плану
17. Організація проведення презентації бізнес-плану
18. Способи підвищення ефективності презентації бізнес-плану
19. Методологічні основи експертизи бізнес-планів
20. Критерії оцінки якості обґрунтування бізнес-плану та його розділів

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навч. посібник. — Вид. 2-ге, доп. / С. Ф. Покропивний, С. М. Соболь, Г. О. Швиданенко, О. Г. Дерев'янка. — К.: КНЕУ, 2002. — 379 с.
2. Македон В. В. Бізнес-планування: Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 236 с.
3. Козловський В. О., Лесько О. Й. Бізнес-планування. Навчальний посібник. Видання 2-е, доповн. та переробл. – УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2008. – 241 с.

Додаткова

4. Савіна Н. Б. Підприємництво і бізнес-планування : навч. посіб. / Н. Б. Савіна, А. М. Костюкевич. – Рівне : НУВГП, 2011. – 191 с.
5. Верланов Ю. Ю. Бізнес-планування: теорія та практика : навч. посіб. / Ю. Ю. Верланов, О. Ю. Верланов. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. – 244 с.
6. Бізнес-планування в підприємстві: навчально-методичний посібник для студентів ОР «Бакалавр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». / Васильченко С.М. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, 2020. – 57 с.
7. Макаренко С.М., Олійник Н.М. Бізнес-планування: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» рівня вищої освіти «Бакалавр». Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД». 2017 — 224 с.
8. Савіна Н.Б., Костюкевич А.М. Підприємництво і бізнес-планування. Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП. 2011. — 191 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри економіки і бізнесу.
4. Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>